

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:

BITTERMANN SÁNDOR.

Kiadótulajdonos:

BITTERMANN NÁNDOR.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket

a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PENTEKEN.

A magyar nyelv és a választási reform.

I.

Zombor, április 6.

Annak az elvnek igazságáról, hogy minden egyes adófizető állampolgárnak joga van akár közvetlenül, mint megválasztott képviselőnek, akár közvetve, mint választónak, részt venni az országos ügyek intézésében, országsszerte mindenki meg van győződve; és mégis, mennél közelebb jutunk a törvénynek megalkotásához, mely azt a jogot nemcsak akadémikus elismerésben részesíti, hanem valósággal életbe is lépteti, annál inkább eltelnék a lelkek aggodalommal.

A külföldi ember, ki sajátos politikai viszonyainkat vagy éppen nem, vagy ferde beállításban ismeri, e különös jelenséget hajlandó elmaradottságunknak s az uralkodó osztály zsarnokoskodásának betudni. Bezzeg osztoznának aggodalmainkban ők is, ha úgy állítanók fel nekik a kérdést: hajlandók volnának-e az általános választói jogot korlátlan terjedelemben megvalósítani még akkor is, ha általa a törvényhozásban egyrészt a műveletlen tömeg, másrészt nemzet-

ellenes törekvésektől vezérelt nemzeti-ségek kezébe kerülne a döntő szerep. Bizonyára nem, mert egyetlen egy államalkotó nemzet fia sem áldozná fel puszta elvért nemzete legfontosabb életfeltételeit: politikai egységét és uralmát.

Mi magyarok politikusainknak megnyilatkozó aggodalmát annál nagyobb lelki megnyugvással szemléljük, mert aggodalmuk nem erőltetn sopánkodás, mely ölbe tett kézzel néz a fejlemények elé, hanem tevékeny indulat, mely keresve kutatja az általános választójogban rejlő nemzeti veszedelem elhárítására alkalmas ellenszereket. Ez a gondolkodó, ez a számító, ez a tevékeny aggodalom garancia arra, hogy az alkotandó új választási törvény a magyar állam nemzeti jellegét nemcsak fenn fogja tartani, hanem a szét-huzó politikai törekvések lehetőségének is elejét fogja venni s a nemzetiségeket érzelmileg és értelmileg is össze fogja forrasztani az uralkodó magyar nemzettel.

A választási reform kiváltotta az aggodalmat — amire el voltunk készülve — az ifjabb képviselő nemzedék egyik leggondolkodóbb tagjának dr.

Baloghy Ernőnek lelkéből is. Ez aggodalomnak terméke egy vékony terjedelmű, de értékes tartalmu és meggyőző okfejtésű füzetke a magyar nyelvről és a választási reformról.

Hive ő is az általános választójognak. Hasznosnak és kívánatosnak tartja mindenütt, ahol az egyes honpolgárokat a közös hazafias nemzeti érzés köti össze és lelkesíti a nagy nemzeti ideálokért való küzdelemben. Ott előre nem is sejthető erő kifejlését várja tőle, melyeknek hatalmas nemzeti fellendülés lesz az eredménye.

Ellene van minden, még a legburkoltabb, az ugynevezett intellektuális cenzusnak is, nálunk annál inkább, mert analfabétáink 90%-a: a kubikosok, csőszök, csikósok, béresek, egy-két holdas földmivelők a velük született intelligencia erejénél fogva a politikai érettségnek sokkal magasabb s megbízhatóbb fokán állanak, mint sok iskolázott más fajta ember.

A szociális eszmék veszedelmétől sem fél. Magyarország nemzeti egyéniségét sem a gazdasági rend új alakulásai, sem a szociálmusban ez idő

A „BÁCSKA” TÁRCÁJA.

Csupa materializmus és egy csöpp kegyelet.

— Madách-tanulmány Az ember tragédiája XI. színéről. (London.) Különös tekintettel Éva alakjára. —

Írta: **Lévay Gyula.**

(Folytatás.)

A III. színben már az álomlátás előtt megbékélt sorsával: az elvesztett gondviselésért a költészettel kedvesen örömmel beéri s csak az ingerli a jövőben, ami jelenét is foglalkoztatja: „Hadd látom én is a sok ujlásban nem lankad-e el, nem veszít-e bájam?”

A szépség! az ifjuság! az örök ujság! És miért akarja a szépséget? . . .

Azt hiszik önök, hogy saját boldogságáért csupán? Nem lehet erre egyszerűen felelni.

Boldog akar lenni az által, hogy boldogithat. Hogy szépségével, örökös ujságával, hervadhatatlan ifjuságával — boldogithat.

A szépséget akarja, habár öntudatlanul, a boldogság forrásává tenni. És hogy a szépség a szíven nyugodhassék: az érzelmen: az

ifjuságot is ezért öntudatlanul akarja, mert ha a sziv nem marad örökké ifju, akkor hogyan maradhasson a szépség örökké új?!... Abszolút szépségre törekszik, amely örökké ingerteljes, amely szünet nélkül gyönyörködtet.

Tehát üdvözíteni akar, mint Isten: a szépelet Ura! Hol van itt a bűn?!

Aztán Egyiptomban! A rabszolganő isteni pszichéjét s az atheni Lucia fonséges rajzát kötetekben lehetne-e magasztalni eléggé?!

És gyerünk Rómába... egészen bátran!

Górcsővel vizsgálva sem találunk egy szeplőt ezen a lelken, Éva (Julia) lelkén. Az életformát a férfi: Ádám csinálta és midőn maga beleilleszkedik s elkábitja szellemét, hogy érvényesülhessenek legemberietlenebb ábrándjai: a hűséges élettárs, Éva, dacára annak, hogy a kor szelleme erénynek nevezi és oltárokon dicsőíti, istenségek égisze alatt szent kultuszszá avatja a bűnt, tehát senkinek a szemében sem bűnös, nem gyalázatos, nem megvetett, sőt inkább mindenki által irigyelt: „ki pazarol hölgyére többet nálam?” mondja Ádám; istennő rangon áll: Vénusz-szal azonosítja, aki hozzá közelít... és ő

sejti, érzi, ki is mondja, hogy „azért búsul” ott a dőzsölők között, mert „ha dalt hall és zenét, akkor a dal hullámin messze multba röpi, ahol nagy és nemes volt lelke hivatása!”

Az „égi szó” sugalmazza s minden meglepetéstől istenítés sem képes őt tovább áztatni: szabadulni igyekszik abból a helyzetből, amelyet csak ő maga érez méltatlannak egész környezetével és korával szemben! És fölébreszti a kor irányítójának: a férfianak lelkiismeretét is, úgy hogy Szent Péter apostol már készen találja a kereszténység elfogadására Ádámot is.

A római szín Évája tehát azért sem bűnös, mert a korszellem és az akkori életformula nem bűnnek, hanem erénynek hirdeti az érzékiességet. Aztán hű Ádámhoz, ősi élettársához. Ádám maga mondja róla, midőn dicséri őt: „Hűségét értem!”

És végül azt a férfit, aki őt elsüllyeszteni akarta — ő kiemeli a fertőből! Így előkészíti a legmagasztosabb életformula elfogadására.

A VII. színben (Isóra) az életszentség iskolájában ismét a korról, környezettel és

szerint tapasztalható nemzetköziség nem fogja megváltoztatni, nemzeti egységét nem fogja megbontani. Helyes. Sőt ellenkezőleg — bátran hozzá tehetne volna — a munkás rendnek befogadása az alkotmány sáncaiba, miként a külföldön mindenütt, nálunk is kétségtelesen a nemzeti erő gyarapodását fogja eredményezni.

Ami aggodalommal tölti el s ami arra készíti, hogy a választó törvénytől a magyar faj szupremáciájának s általa a nemzeti egységnek biztosítását követelje, a nemzetiségeknek szeparatiztikus törekvése, mely már a parlamentben is leplezetlenül megnyilatkozik.

A nemzetiségek tudvalevőleg az ország összes népességének 48%-át teszik. Az általános választójog, ha a vagyoni és értelmi cenzust egyszerűen eltöröljük, a német, rutén és vegyesen lakó nemzetiségi szavazatok leszámításával minden száz képviselő közül legalább husz-huszonöt olyan nemzetiségi képviselőt juttatna a parlamentbe, kik a magyar nemzeti állameszmének határozott ellenségei.

Ez ellen védekeznünk kell. Az általános választó törvényben „határozottan és világosan ki kell fejezni azt a tényt, hogy Magyarországon a magyar nemzet dominál s hogy Magyarországon csak azoknak az embereknek lehet politikai szerepük, akik érzelmi szolidaritásban vannak a magyar nemzettel, akik nem ellenségei, hanem barátai a magyar nemzetnek.“

Leánynevelésünkről.

A Bács megyei Függetlenség egyik multkori számában megjelent egy cikk, mely Zombor város leánynevelésének

síralmas képét tárta az olvasó elé. Azt hitte volna az ember, hogy ennek a közleménynek révén majd valami mozgalom indul meg, amelynek eredménye egy polgári leányiskola létesítése lenne. Mindenki, aki leánynevelésünket figyelemmel kíséri, belátja azt, hogy ezen a téren az állapotok már tarthatatlanok. Tudja mindenki, hogy az apácák vezetése alatt álló polgári leányiskola helyszűke miatt képtelen a jelentkezőket mind befogadni, így is tulzsufolt, ami a tanítás eredményét esetleg komolyan veszélyeztetheti. Minden év elején számtalan eset fordul elő, hogy helyszűke miatt még katolikusok is kiszorulnak az iskolából.

Ha még a katolikus szülők sem biztosak abban, hogy leányaik az elemi iskola elvégzése után bejuthatnak-e a polgáriba, mit szóljanak a többi felekezetek, akik csak akkor kapnak helyet, ha marad?

Annyi figyelemmel talán mégis lehetne a város adózó polgárai iránt, hogy leánygyermeküknek iskolázathatásáról gondoskodják?

Ehhez, persze, egy kis érzék kellene, no, meg egy kis áldozatkészség. Tervezni memorandumozni, kérni — nagyszerűen tudunk, de csak addig, amíg pénzt nem kérnek tőlünk. Ingyen akarunk mindent. Nagyon jellemző erre a *leendett* zombori ipari szakiskola esete: terjedelmes memorandumban kérte a város közönsége a kereskedelmi minisztert, hogy állítson Zomborban ipari szakiskolát, mert arra nagy szükség volna. Küldöttség adta át a kérvényt a miniszternek saját kezébe. — Két hét múlva leérkezett a miniszter válasza: felállítja az ipari szakiskolát,

csak a város adjon telket és négyszáz-ezer koronát. S azt hiszik, elkezdenek talán tárgyalni? Dehogy! Azt fogják mondani, hogyha mi pénzt adunk, akkor nem kunszt az iskolát megcsinálni. Ilyen gondolkodás mellett aztán ne csodáljuk, hogy, amikor a városok versenyeznek egymással abban, hogy mentül nagyobb áldozatok árán sikerüljön egy-egy állami intézményt, különösen pedig iskolát megkapni, Zombor nincs az első helyen, de talán még a másodikon sem.

Igy vagyunk a leányneveléssel is. Tudjuk, hogy szükség van polgári leányiskolára, melynek felállítása a szülőkre mind égetőbb kérdéssé válik, és csak panaszkodunk és csak óhajtuk, hogy milyen jó volna az, ha meglenne — azzal megtettük kötelességünket; de legalább szeptemberben megint szidhatjuk a várost, hogy az mégsem járja, hogy gyermekeinket idegenbe kell vinni neveltetni.

Hát nem akad a törvényhatósági bizottság tagjai közt valaki, aki a *nagy politika* intézése mellett ilyen *csekélységgel* is foglalkoznék? v.

Városi közgyűlés.

Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága április hó 10-én (pénteken) délután 3 órakor rendes közgyűlést tart a következő tárgysorozattal:

1. Polgármesteri jelentés.
2. A m. kir. belügyminiszter körrendelete a magyar numizmatikai társulat pártolása iránt.
3. A vallás- és közoktatásügyi miniszter ur intézvénye a Gyalokay Rozália-féle ösztöndíjalapítvány alapítólevelének módosítása tárgyában.
4. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur intézvénye egy állami fa- és fémipari szakiskola létesítése tárgyában.
5. A m. kir. honvédelmi miniszter ur intézvénye a polgári loavató-bizottság megalakítása tárgyában.

még szerelmével is diadalmasan vivja meg harcát. Ez esetben előnyére van, hogy olyan környezetben vivja ezt a harcot, amely környezet, ha maga nem is gyakorolja, de ösmeri és másnak ajánlja az erényt és üldözi a bűnt; előnyére van, noha abban a korban az erény érdeméből valamit levon a büntetéstől, a meggyaláztatástól való félelem.

Mert kiérzik, kikiváncokzik a hetedik szín utolsó sorából, hogy ha a bűnt nem üldöznék annyira a földi igazságszolgáltatás, ha nem lobogna a háttérben az eretnekek máglyája — Éva (Isora) tán nyitva tartaná tovább is ablakát, nem a bűnnek, oh korántsem, hanem hogy a hangulatos, holdvilágos éjszakán még egy keveset gyönyörködjen a hős Tankréd alakjában, aki, ő észre vette ezt szerelmében, „reszketett előtte“, gyöngye nő előtt.

Kellett a hit, a remény, a szeretet és a *félelem* is, hogy fölemelkedhessék a szépség, a hervadhatatlan szívre épített örök ifjuság álmodozója: a nő, eddig a költészetnek és most már a szentségeknek is glóriás alakja!

Mert, ha mások lettek volna a viszonyok: ha közelebb áll Éva a világhoz, ha

járatlan a tökéletesség iskolájában, ha az erényt nem dicsőítik előtte és nem büntetik oly rettentően még az elméleti tévelyt is, hanem ahelyett, mint a VIII. színben a lovagok, a keresztényvilág előkelősége azt hirdetik, „hogy az ég átka s az előítélet nem hat titkába a sötét lugosnak“, szóval, hogy a bűn csak akkor bűn, ha nem titokban történik; ha kiesett már a lélekből az erős törekvés a jóra; ha a hiuság, a hódolat címén tolakodó élvágy, hozzá tudatlanság, boldogtalan tespedés és ami a legborzasztóbb, elfajult erkölcsi intézmények, mint buktató „*vészes szirttek*“ jönnek a kísértő segítségére, vajjon: nem előbb ontja-e Éva Müller Borbála bűnbánó könyeit?!

Mert a kereszténység, ha nem arra használjuk föl, amire rendeltetéssel bír, hogy magunkat szentekké engedjük tenni, — a megalkuvás, a közöny, sőt, pláne az anyaghoz és gonosz elvekhez való ragaszkodás esetén — a szellem mélyebb sülyedésének iskolája csak!

Müller Borbálát a divatmorál, a hitközöny, a romlott és gonoszságban raffinált keresztény lovagintézmény buktatja el, amely intézményről maga Lucifer mondja a VII.

szinben: „Ez a lovagrend, melyet állítasz Phárosz gyanánt tenger hullámai közt, egykor kialszik, félig összedül s *vészesbb szirtté lesz a merész utasra*, mint bármelyik más, mely sohasem világott.“

Egy igazságos keresztény költő vágja ezt arcunkba, mert szíve képtelen visszafojtani a fájdalmat, hogy a nő szívében az „égi szót“, amelyet a feslettség kora nem volt képes elhallgattatni, a hamis, a romlott, a züllött kereszténység elvei el tudták hallgattatni, midőn ezen romlott intézmény tagjai a társadalomban a kereszt tövében rehabilitálni kezdték a pogányság életfelfogását és erkölestelenségét.

Éva (Borbála) megsiratja botlását és a francia forradalom borzasztó viharában (marquis huga) a tajtékzó hullámok hátán mint hófehér habfodor vetődik az égre fel; mint az eszméktől minden rétegében áthatott és megelevenített emberiség „mély tengerének“, amelyről Lucifer azt állította a Fárao-színben, hogy „bármily napfény nem hatja át tömegét“, legcsillagóbb része: megdicsőült szelleme.

Az a francia forradalombeli másik Éva, az a bizonyos szabadszerelmes *vihar-Éva*,

6. A városi közigazgatási bizottság fél évi jelentése.
7. Buday Gerő bizottsági tag indítványa fizetési előlegek tárgyában.
8. A városi tanács jelentése a tervbe vett adóreform ügyében Budapesten megtartott országos értekezleten történt képviseltes tárgyalásában.
9. A városi tanács előterjesztése Pappházy Döme arcképeinek megfestése iránt.
10. A városi tanács előterjesztése Mero Ignác építkezése folytán a Radisits-utca szabályozása céljából szükségképpen 38 □-öl terület megszerzése tárgyában. (I. szavazás.)
11. Pletikoszits Pál kérelme Mosztonga terület eladása iránt.
12. Gasparovits Máté kérelme Mosztonga terület eladása iránt.
13. Mátits György kérelme Mosztonga terület eladása iránt.
14. Kreininger Albert kérelme Mosztonga terület eladása iránt.
15. A városi tanács jelentése a város házában levő bolthelyiségek bérbeadása iránt megtartott árverésről.
16. A városi tanács jelentése a „Szinház“-szálloda bérbeadása iránt megtartott árverésről.
17. A városi tanács jelentése a város házi helyiségeinek átalakítása tárgyában.
18. A városi tanács jelentése a város szabályozási terveinek elkészítése tárgyában.
19. A városi tanács előterjesztése a fuvarozási vállalat fogatainak szaporítása tárgyában.
20. A városi tanács jelentése a nappali villamos üzem bevezetése tárgyában.
21. A városi tanács jelentése Latino-vits Szaniszló tanácsnok fizetési előlegének folyósítása tárgyában.
22. A kiküldött bizottság jelentése a sikarai ut rendezése és fásítása tárgyában.
23. A kiküldött bizottság jelentése a létesítendő gyár- és ipartelepek részére kijelölendő telkek és adandó egyéb kedvezmények tárgyában.
24. A villamvilágítási bizottság javaslata az ipartanonciskola villamvilágítása tárgyában.
25. Trencsén vármegye törvényhatósági bizottsága átirata a mezőgazdasági szeszgyárak ellenőrzésénél a vizsgálati eljárás megváltoztatása iránt a pénzügyminiszterhez intézett feliratuk pártolása tárgyában.
26. Somogy vármegye közönségének átirata a korcsmák, sörház és pálinka mérészeknek vásár- és ünnepnapokon déli 12 óráig leendő zárvaratása tárgyában.
27. A magyar szőlőgazdák országos

egyesületének átirata egyesületünk támogatása iránt.

28. A magyarországi helyi érdekű vasutak kérelme a szállítási adó eltörlése iránt a pénzügyminiszterhez intézett feliratuk pártolása tárgyában.

29. A Bácsbodrog vármegyei Tulipán háziipari szövetség kérelme az általa rendezendő kiállítás anyagi támogatása iránt.

30. A zombori róm. kath. legényegylet kérvénye a terhére előírt birtokváltozási illeték törlése iránt.

31. A gör. kel. szerb hitközség kérvénye az iskola quota felemelése iránt.

32. A gör. kel. szerb hitközség jelentése az 1906. évi iskolai zárszámadásban feltüntetett 2% kezelési költség tárgyában.

33. A róm. kath. tanítótestület kérelme füzessző dugványozásra alkalmas terület átengedése iránt.

34. A magyar karmelita rend kérelme a szent István templom toronyóráinak városi kezelésbe leendő átvétele iránt.

35. Falcione Lőrinc és társai kérelme a Juhász-utca kikövezése iránt.

36. Vidákovits Ferenc és Aladits Lajos kérelme a fuvarozási vállalat átruházásának engedélyezése iránt.

37. Bodonyi István és társai kétfogatu bérkocsi tulajdonosok kérvénye a városi bérkocsi szabályrendelet módosítása iránt.

38. A városi kórházi orvos előterjesztése a kórházi szolgáló személyzet díjazása tárgyában.

39. Scheib Károly joghallgató kérvénye a Falcione ösztöndíjnak a szigorlati évre leendő meghosszabbítása iránt.

40. A róm. kath. népiskolák 1908. évi költségeloirányzata.

41. Aradszky György városi földadónyilvántartó kérvénye segély iránt.

42. A városi utkaparók kérvénye fizetésük felemelése iránt.

43. Pastrovits Simon városi hajdu kérvénye segély iránt.

44. A városi csordások kérvénye a városi tenyészbakok gondozásáért évi segély összeg megszavazása iránt.

A nappali áram.

A városi villamos bizottság folyó hó 3-án tartott ülése, melyet előző számunkban már jeleztünk, nagyfontosságúvá lett a nappali áram kérdésére nézve. Az ülésen — amit nem vártak — megjelent a villamostelep régi és új

cégének képviselőiben Sztromszky, kivel a bizottságnak sikerült három módozatban megállapodni, melyek szerint a nappali áram megvalósítható.

Az egyik módozat szerint a cég a nappali áramot azonnal megindítja, ha a város a mostani szerződés érvényét husz esztendőre meghosszabbítja.

A második módozat szerint szintén azonnal megindítja a cég a nappali áramot, ha a város 100 lóerejű gépegységet beállít s annuitását öt éven át magára vállalja vagy ha két évi annuitás vállalásával a jelenlegi szerződést 15 évre meghosszabbítja.

A harmadik módozat szerint a cég a nappali áramot azonnal megindítja, ha a város 100 lóerejű gépet beállít és annuitását magára vállalja. Ez utóbbi módozat mellett, tekintve a nappali áram szükségességét és fontosságát, a cég az esetben is azonnal megindítja a nappali áramot, ha a város az új gépet nem rögtön, hanem csak 12 hónapon belül állítaná be.

E váratlan fordulat, mondanunk sem kell, általános örömmel találkozott mindazon körökben, melyek a nappali áramot üzemük érdekében már kezdettől fogva óhajtották. A villamos cég immár nem gátolja merev állásfoglalásával a kérdés megoldását, sőt a hármast módozat felajánlásával a legnagyobb készségének adja jelét, hogy a város ipari fellendülését a nappali áram megindításával előmozdítsa.

A legközelebbi közgyűlés bölcsességén mulik, lesz-e belőle valami vagy sem. Azt hisszük, hogy ezuttal a törvényhatósági bizottság meg fogja embe-relni magát s nem fog visszariadni a csekély áldozattól, melyet a kérdés megoldása a várostól kíván, hanem számot vet azzal az ipari és gazdasági fejlődéssel, mely a nappali áram nyomán okvetlenül megindul s melyben az a csekély áldozat sokszorosan vissza fog térülni.

amely a doctriinairek, az encyclopedisták, a vad romantikusok szörnyszülőtte, csattanós, a gyeheknak mélyéig elhallatszó óriás arcucsapást, amelyet azoknak szánt a költő kiábrándításul s örök időkre az egész művelt világ színe előtt minden pillanatban megismétel, (mert ma már Madách az egész világ szemében döntő vélemény) azoknak sátni arculatán ismét meg, akik az anyag és a gonosz elv habarcsából igyekeztek és igyekeznek még ma is méltó életformát összemalterozni az emberiség számára!

De végre csakugyan elérkeztünk Londonba. Az anyag és a gonosz elv életrendszereinek világába. Ez az a szín, amelyről Lucifer maga azt mondja a szín elején „mocsár“ csak: „békával tele!“ Később pedig elragadtatással így kiált föl: Oh, drága gyermekek, mi örömem telik most bennetek, hogy örömmel munkáltok nekem.

Áldásom a bűn, a nyomor legyen! Ezt a színt, a XX. század hű tükrét, Lucifer áldja meg — hát nem költői ez az igazságszolgáltatás!... Ádám pedig „rothadtnak“ nevezi ezt a társaságot, ahol buján tenyész a bűn s életharcát pedig úgy jellemzi „Kutyáknak harca az egy kőre felett!“

A „szabad verseny“, amely nem ösmer semmi, de semmi kegyeletet. Áruba bocsát mindent, nines előtte semmi szent.

Nyeréskedik, zsarol, kapzsiskodik mindenki. Az állam, a társadalom, az osztályok: mind a gyöngébbek kifosztására törnek. „Önzéstelen emelkedettség ninesen már seholt!“ Ádám konstatálja ezt. És tapasztalja — Lucifer meg pláne el is dicsekszik azzal, hogy a költészet és a művészetek általában a gonosz elv és a materializmus szolgálatában állanak.

A tudós koldul, a munkás éhez, a katona a helyzet ura, a sexus és a vele karöltve járó alkohol és a babona uralkodik a hit és erkölcsök helyett. A hivatalos rend a prostitúciót és szemérmetlen naplopást gondolja, de az erény védelmével vagy a rejtett nyomorral nem foglalkozik.

Azonban megígértem bevezető soraimban, hogy a fertőt nem analizálom. Ennyit Éva (a polgárleány) helyzetéért, jellemének megismerése céljából és őszinte kegyeletének méltatásáért a keret hátterébe kellett illesztenem . . .

Honnan vette Éva azt, amit nem kapott ettől a világtól?

Már tudja, hogy a lovagok mit érnek!

Hódolatukat elfogadja, de mögójök lát. S dobálódzik a szivekkel!

De hallott és tapasztalt azóta egyebet is.

És most nemesak a kora és környezete rossz behatása alatt áll csupán, hanem a család, különösen az anyja a legvisszatasztóbb példa szemé előtt.

Honnan tehát a kegyelet?

Hogyan hallja meg tehát mégis azt az „égi szót“ a katasztrófa pillanatában?

Hiszen a kor anyagias és gonosz. Mindenkitől rosszat hall, lát. Édes anyja oktatja előttünk arra, hogy ne részesitse addig Arturt, akit szerelemmel szeret, kitüntetésben, sőt „vágytársát“ se mellözze, míg meg nem győződik arról, hogy Artur gazdag szülei mily szemmel nézik a viszonyt vele.

Később, midőn a cigányasszony kilátásba helyezi neki, hogy Ádám hajlandó őt maitresse-ének venni, édes anyjával egyetért abban, hogy ez „százszor célszerűbb, mint elhervadni főkötő alatt egy szurtos varga, bűzös műhelyében.“

Hol van itt az erkölcs? Semmi nyoma. Pedig a templomból jött ki éppen.

(Vége köv.)

Ugyan e gyűlésen a villamos cég hivatalosan bejelentette a villamos bizottságnak, hogy a villamos telepet átadta és a bizottság utján kéri a törvényhatóság hozzájárulását az átadáshoz.

A villamos bizottság azt ajánlja a közgyűlésnek, hogy a telep átadásába egyezzen bele.

H i r e k .

A Bács-Bodrog vármegyei háziipar-kiállítás.

Folyó hó 10-én lejár a kiállításra küldendő tárgyak bejelentésének határideje. A titkárhoz nap-nap után érkeznek a bejelentő lapok, amelyekből lassankint kialakul a Zomborban május hó 10-én megnyíló kiállítás képe. Különösen a női kézimunka az, mely szebbnél-szebb készítményekkel fog szerepelni. Szabadka, Baja, Ujvidék gyűjteményes kiállításai, a Spitzer Sándor cégnek házilag készített női kelengyéi feltűnést fognak kelteni. A sokac szoba a népeletet a maga eredetiségében fogja bemutatni. A vármegyében lévő háziipari szövetkezetek a gazdaságokban használt durva készítményektől a legfinomabb kivitelű tárgyakig hatalmas és szép gyűjteménnyel vesznek részt a kiállításon. A háziiparral keresetszerűleg foglalkozók részére sok pénzjutalom van kitűzve; a műkedvelők kitüntetése művészi kivitelű plakett vagy diszoklevél.

A kiállítók megnyugtatása végett a kiállítás rendező bizottságának elnöksége ez uton is tudomására hozza a kiállítóknak, hogy az összes kiállított tárgyakat tűzkár ellen biztosítja s az értékesebb tárgyakat üveg alatt helyezi el.

Anyakönyvi kinevezés. A belügyminiszter a bajai anyakönyvi kerületbe D. Reiser Antal városi II. aljegyzőt anyakönyvvezető-helyettesé nevezte ki és őt a házassági anyakönyvvezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

Allamsegély. A m. kir. földművelésügyi miniszter Ferenc Károly főispán közbenjárására a monostorszegi háziipari szövetkezetnek berendezési költségekre és fűzessző beszerzésre 2000 korona államsegélyt és egy feldolgozó gépet engedélyezett.

Diszbed. Az ágostai ev. egyház Prokópy Imre felsőkereskedelmi iskolai tanárt a múlt napokban egyházfelügyelőjévé választotta meg. Ez alkalomból tiszteletére folyó hó 5-én az Elefánt szállóban diszbed volt, amelyen az ág. ev. és ref. egyház presbiteriumai majdnem teljes számban résztvettek, azonkívül az új felügyelőnek személyes barátai és tisztelői is számosan. Lombos Alfréd ág. ev. lelkész hatalmas szép beszéddel köszöntötte fel az új egyházfelügyelőt. Az üdvözlést Prokópy — bizva az Eg Urának kifogyhatatlan kegyelmében, hogy ha mar hivatalt adott, bizonyára észit is fog hozzá adni, hogy a hívők bizalmából reá ruházott tisztségnek lelkiismeretesen megfelelhessen — meleg szavakkal köszönte meg. Az ételek jóságát és finomságát, Horváth Sztipó országiszerte híres konyháját dicsérte. Nyugodt lelkiismerettel elmondhatjuk, hogy a legkényesebb igényeket is kielégítette.

Szabad Lyceumi előadás. Mult vasárnap Tones Gusztáv szabadkai főgimnáziumi tanár előadását Shakespeere drámai művészetéről a Szabad Lyceum elnöke Rác Soma olvasta fel. A mintegy harmadfél száz főből álló hallgatóság mindvégig feszült figyelemmel hallgatta a tudós tanárnak nagy gondalal kidolgozott fejtegetéseit Shakespeere eredetiségéről, drámáinak meséjéről, a cselekvénynek a jellemből való fejlesztéséről, a cselekvény egységének megtartása mellett az időbeli és helyi egység korlátainak lerombol-

lásáról, drámai nyelvének természetességéről, erejéről és kelleméről, Tolsztoj támadásainak igaztalanságáról, a költőnek nagyságáról a drámai műfajok fejlesztésében, valamint saját korához való viszonyáról és végül egyetemes hatásáról. A széles látókörrel és nagy olvasottságról tanuskodó előadást, mely bepillantást engedett a hatalmas britt költő lelkébe, a közönség lelkes éljenzéssel és tapsal honorálta. Jövő vasárnap Löwe balladái kerülnek bemutatásra. Az előadást dr. Ferencsik Lajos főgimnáziumi tanár tartja s az előadás kapcsán bemutatásra kerülő nyolc balladát Trischler Gyuláné urnő, Marschall Béla, Major József és Hrabovszky István urak fogják énekelni Blumenthal Károly, Tomcsányi Aladár, Szántó Károly és Marschall Béla urak zongorakísérete mellett.

Nyugdíjazás. Az igazságügyminiszter Kugler Nándor bajai kir. járásbirósági irnokot ideiglenesen nyugdíjazta.

Uj gazdasági tudósító. A földművelésügyi miniszter Bács-Bodrog megye németpalánkai járására nézve Wölfl Péter németpalánkai lakost a gazdasági tudósítói tiszttel megbízta.

Good Templárok hangversenye. Az alkoholizmus veszedelme ellen hadakozó „Good Templar Rend” zombori páholya f. hó 10-én rendezti hangversenyét és műkedvelő előadását a városi színházban, a következő műsorral: 1. Latinovits Sz.: Prolog. Előadja a szerző. 2. Kiss J.: Nápolyi emlék. Szavalja Rác Mika. 3. Seiler M.: Vinéta. Éneklő a zombori Kaszinó-Egyesületi Dalárda. 4. Engländer R.: Az áldozat. Magánjelenet. Előadja a szerző. 5. Baits I.: „Ej ko ti küpi.” Éneklő a Szerb Polgári Dalárda vegyeskara. 6. Sággy E.: Férjet keresek. Előadja József Irénke. 7. Szántó K.: Szombat este. Éneklő a zombori Iparos Dalárda. 8. Michel és Labiche: Az idegek. Bohózat 1 felvonásban. Személyek: Szikra Pál Bruck Leó. Csenedes Meer Jenő. Cicek, Csenedes leánya Engländer Reza. Tar, Csenedes barátja Szende Géza. János, inas Csenedesnél Gombos Imre. Jancsi, inas Szikránál Hajdu Aladár. Történik Csenedes nyaralójában Budapesten. Idő jelen. — Az előadás iránt élénk érdeklődés nyilvánul társadalmunk minden rétegében, remélhetőleg nem csupán a kinálkozó szórakozás okán, hanem az egyesület humánus céljának támogatása végett is. A jegyek gyors fogyásából bizvást lehet következtetni a teljes anyagi sikerre, melyre különben a derék egyesület már eddigi működésével is becsülettel rászolgált.

Halálozás. Mint részvétellel értesülünk, Komáromy Ferencné urnő Komáromy Gyula p. ü. titkár édesanyja, rövid szenvedés után 76 éves korában elhunyt. Családjá a következő gyászjelentést adta ki: Révkomáromi Komáromy Gyula ugy a saját, valamint az alulírott rokonság nevében mélyen szomorodott szívvel jelenti, hogy forrón szeretett édes anyja özv. révkomáromi Komáromy Ferencné szül. darvai Darvay Borbála folyó évi április hó 3-án délután 3 órakor, életének 76-ik évében, rövid szenvedés után elhunyt az Urban. Felejtethetlen drága halottunk földi maradványai folyó évi április hó 5-én délután fél 5 órakor fognak a gyászszobából (Dob-utca 5. sz.) a református szertartás szerint a kistemetőben örök nyugalomra tetetni. Zombor, 1908. évi április hó 4-én. Legyen nyugalma esendes! Emléke áldott! Révkomáromi Komáromy Jenő, révkomáromi Komáromy Ferenc, révkomáromi Komáromy Gyula, Németh Józsefné szül. Sárközy Ágnes, Sárközy Béla, Sárközy Elek, Sárközy Gyula, Sárközy Jenő, unokái. Révkomáromi Komáromy Gyuláné szül. Zátonyi Rella, menyé. Nemes Sárközy Gábor, veje. Németh Juliska, Németh Gyula, Németh Józsika, dédunokái.

Botrány a karlócai kolostori nyomda miatt. Karlócáról írják: A kolostori nyomda patronátusának kongresszusi választmánya ellen indult birtokháborítási pörében a karlócai járásbiróság két hét előtt elítélte a választmányt amely a mitrovicai törvényszékhez, mint főlebbviteli bírósághoz fölfolyamodással élt. A szerzeteseknek a birtoka helyezés iránt való új kérvényére a

karlócai járásbiróság — nem várva be a főlebbviteli bíróság jogerős ítéletét — szombaton délután három órára tüzte ki a birtokbábelhelyezést. A kongresszusi választmány megbízottja ez ellen tiltakozott és semmi ségi panaszt adott be e határozat ellen. A nyomdának leltár szerint való átadása délután 3 órakor kezdődött. A fölperes kérelmét, hogy a nyomda kulcsai azonnal adassanak át és a nyomdában a munkát megszüntessék, a bíróság elutasította. Este hét órakor a leltározást félbeszakították. A fölperes ügyvédje, valamint Ruvarec esperes, volt nyomdaigazgató ekkor erővel a nyomdában akartak maradni, de ezt nem engedték meg nekik. Az éj folyamán azonban a nevezettek föltörték a zárat és behatoltak a nyomdába és Karlóca két többszörösen büntetett, legveszedelmesebb emberét revolverrel fölfegyverkezve a nyomda bejáratánál őrségül állították, megparancsolván nekik, hogy mindenkit, aki a nyomdába be merészelne menni, löjjenek le. A tisztviselőknak megtiltották a nyomdába való bejárást és a nyomdai munkát megszüntették. Az eset Karlócán nagy felháborodást kelt.

A baja—bátaszéki vasút. Nagyon serényen folyik a baja—bátaszéki vonal és a Duna-híd építésének munkálata. Most már nagy a remény, hogy 1909-ben megnyitható lesz ez az országos érdekű vonal. A baja—bátaszéki vonal és a Duna-híd építésének 1908. évi programja szerint a fölhasználásra előirányzott hét millió koronából a következő munkálatok fognak végrehajtani: az al- és fölépítményi munkák legnagyobb része, az összes ártéri hidak és átvezetők falazási munkái teljesen és a vaszerkezetek szerelésének megkezdése, végre a magas építményi munkák nagyobb része.

Gazdaköri otthon avatás Bezdánban. A Bács-Bodrog vármegyei gazdasági egyesület bezdáni községi gazdaköre ünnepies keretben folyó hó 5-én megnyitotta otthonát. Ez alkalommal kiszállott Inhoff József egyesületi titkár és Schaffer Viktor a gazdakör biztosítószövetkezetének titkára. Zimmermann József hentesmester a gazdakör céljaira díjtalanul engedte át a kényelmes és a célnak teljesen megfelelő helyiséget. Meszner István apátplébános szép köszöntővel illette a gazdákat, hogy Isten segítségével hivatással kezdik meg gazdaköri működésüket. Hangoztatta a gazdatársulás szükséges voltát, ha a gazda anyagi egzisztenciája jobb, nagyobb munkabért fizethet s véreink nem veszik kézbe a vándorbotot. A gazdákat mélyen meghatótt beszéd után Meszner apát megáldotta a gazdakör helyiségeit. Inhoff titkár Meszner apát szép beszédének hatása alatt a gazdaköri tagokat üdvözli, egyetértésre és munkásságra buzdítva őket. Müller Mihály agilis gazdaköri elnök, úgy Meszner apátnak mint a gazdasági egyesület kiküldötteinek megköszöni fáradozásukat. Inhoff titkár a szarvasmarhatenyésztés és tejgazdaság köréből nagyobb szabású gazdasági előadást tartott. Az előadásból kifolyólag a gazdakör nagyobb számu bonyhádi tarka marha beszerzését határozták el. Schaffer biztosítási titkár a gazdákkal a szövetkezeti biztosítás előnyeit ismertette meg. A gazdakör felhívásának engedve, Inhoff titkár a szövetkezeti bevételekről hosszabban érkezett. — A választmány több modern mezőgazdasági gépet rendelt meg, amelyek gyakorlati bemutatóját f. hó 12-én tartja meg a gazdakör.

Nyilvános nyugta. A Bács-Bodrog megyei Irodalmi Társaság f. évi március hó 29-én lezajlott kinematografikus előadása alkalmával — mellyel érdemileg lapunk mult számában foglalkoztunk — a felhasznált vetített és mozgófényképek beszerzési és kezelési költségei fejében, — melyekhez a felolvasások rendes készkiadásai (nyomatványok, teremrendezés stb.) nincsenek hozzászámítva, — összesen 62 (hatvankét) korona 67 fillér kiadás merült fel. A társaság elnöke, Vértési Károly felolvasó ur ezt az összeget a társaság pénztárába a mai napon befizette. Zombor, 1908. április 4. Zsoldos Benő, az Irod. Társaság pénztárnoka.

son
meg
Bács
hez.
Inho
száll
Máty
a ta
nagy
sület
gazd
A ga
szám
sége
képez
helyis
száll
gazd
heti
Teme
egyle

zotta
bor
tandó
szetb
szives
részé
hirlap
küldé

zsai
ujvidé
sziver
szobá
s meg
gassál
zárta
borité
morfiu
ugy, l
Ekkor
s a rev
— elst
lett fig
alvók
a száll
deget,
lasz. J
Gyanu
rendő
érkezt
az ajtó
az ágy
egésze
azonna
vett fe
inditot
állapít
dása
szenve
börzes
Termé
igazi
Teme
mellett

Jakab
Bröder
gondn
üggyéd

főváros
zott e
ajánlj
mébe.

A „

A
sület
kal kös
D
állásra
ide vág

Községi gazdakör Országállás. Az őrzállási gazdakör községi gazdakör megalakítása iránt megkeresést intéztek a Bács-Bodrog vármegyei gazdasági egyesülethez. Az egyesület vezetősége március hó 29-én Inhoff József egyesületi titkárát küldte ki Országállásra. Az értekezleten jelen volt Neszmírák Mátyás községi jegyző, Klein Lőrinc káplán, a tanítótestület, továbbá a gazdaközönség nagy számmal. Inhoff titkár kifejtette az egyesület programját. A gazdakör megalakítása mellett nyilatkoztak. A gazdakör megalakulásához szükséges létszám biztosítva van már. A gazdakör helyisége a délvidéki földmívelők egylete fiókját képező, a közelmúltban felosztott gazdakör helyisége lesz. — Örömmel üdvözljük Országállás értelmese gazdáit, kik belátták, hogy gazdasági ügyeiket több eredménnyel intézheti a vármegyei gazdasági egyesület, mint a Temesvárott székelő délvidéki földmívelők egylete.

Kérelem. A kereskedelmi alkalmazottak egyesülete azon kérelemmel fordul Zombor város n. é. közönségéhez, hogy felállítandó könyvtára javára pénz- vagy természetbeli (könyvek) adakozással hozzájárulni sziveskedjék. Adományok, melyek a vezetőség részéről hálás köszönettel fogadtnak és hírlapilag nyugtáztatnak, e lap kiadóhivatalába küldendők.

Öngyilkosság. Giskán Lázár torzai kereskedő csütörtökön virradóra egyik újvidéki újonnan megnyitott szálloda szobájában szíven lötte magát. Szerdán reggel 8 órakor szobát váltott Giskán Lázár a szállodában s meghagyta a személyzetnek, hogy ne háborgassák, mert egész nap aludni akar. Magára zárta az ajtót; a nála levő 320 koronát egy borítékba tette és lepecsételte, azután 2 pohár morfiumot ivott, mely természetesen elaltatta úgy, hogy csak éjjel után 2 órakor ébredt fel. Ekkor elővette revolverét, az ágy szélére ült s a revolver csövét szorosán a mellére szorítva — elsütötte azt. A lövés okozta zajra senki sem lett figyelmes, miután nagy szél uralkodott s az alvók annak tulajdonították a dördülést. Reggel a szálló tulajdonosa fel akarván költeni a vendéget, megzörgette a szoba ajtaját. Semmi válasz. Jobban kezdett zörgetni; semmi eredmény. Gyanus volt a dolog s azért a szállodás a rendőrségre telefonozott, honnét azonnal megérkeztek a hivatalos emberek, kik felnyitva az ajtót, ott találták Giskán Lázárt elterülve az ágyon. Melléből még szivárgott a vér. Keze egészen fekete volt a löpörtől. Az esetről azonnal értesítették az ügyészséget, honnan azonnal kijött az ügyész és jegyzőkönyvet vett fel az esetről. Hogy Giskán Lázárt mi indította szörnyű tetteire, azt nem lehet megállapítani. Az a hír járja, hogy a gégesorvadása volt, mások szerint tuberkulózisban szenvedett. Némelyek szerint szerencsétlen bérzespekulációk kergették az öngyilkosságba. Természetesen ezek csak találgatások, az igazi okot elvitte magával a szerencsétlen. Temetése pénteken délután nagy részvét mellett ment végbe.

Csöd. A zombori törvényszék Stein Jakab óverbácsi kereskedő és neje született Bröder Lina ellen a csödot elrendelte. Tömeggondnokul dr. Bugarszky Szilárd zombori ügyvéd neveztetett ki.

Goldfahn Sándor és fia cég — fővárosi mintára — egyes cikkek forcirozott eladását leszállított áron eszközli, ajánljuk hirdetését a n. é. közönség figyelmébe.

A „Bácsbodrog vármegyei Gazdasági Egyesület” ülései.

II.

Rendes évi közgyűlés.

A tagok zsutolásig megtöltötték az egyesület helyiségeit *Latinovits* Pál meleg szavakkal köszöntötte a szép számmal egybegyűlteket. Dr. Zákó Istvának az ügyvezető elnöki állásra vonatkozó indítványa a tárgysorozat ide vágó pontja alatt tárgyalatott.

Az egyesület múlt évi működéséről Günther Ferenc ügyvezető igazgató a következőkben számolt be.

Az alapszabályok értelmében az egyesület céljainak megfelelőleg a múlt évben az egyesület népszerű *gazdasági előadásokat* rendezett; előadásokat tartottak Günther Ferenc igazgató, Inhoff József titkár, az egyes gazdakörök titkárai és a néptanítói karnak agilis tagjai; — a miniszterium részéről nyert állami segély és az egyesület által budgetjébe felvett összegből rendezte az egyesület ezen népies gazdasági előadásait, amelyek a jövő tél folyamán még nagyobb terjedelemben fognak az egyes gazdakörökben megtartatni.

A fatenyésztés terén szintén fejtett ki az egyesület munkálkodást, amennyiben gazda tagjainak nagyobb számú gyümölcsfát a legkedvezményesebb áron bocsátott rendelkezésére, a folyó évi költségvetésben felvett összeggel anyagilag is honorálni fogja azon faiskola kezelő néptanítókat és faiskola előmunkásokat, kik működésükkel a fatenyésztés sikeres előmozdításához hozzájárulnak.

Konyhakertészet emelése céljából a miniszteriumtól kieszközölt 2000 (kettő ezer) korona segélyből a futaki gazdakör részére káposztát feldolgozó gépet szerzett be és a feldolgozáshoz szükséges anyagok előteremtéséhez szintén hozzájárult. A megalakult bácskerteszi községi gazdakörben a modern konyhakertészet alapjainak megfektetése iránt megtette a kellő lépéseket, miután anyagilag és erkölcsileg is támogatja a bácskerteszi községi gazdakört ezirányú törekvésében.

A lötenyésztés emelése a múlt év folyamán *Vaskuton, Csantavéren, Palánkán és Topolyán tartott az egyesület lódíjazást*, ezen díjazások alkalmával a bíráló bizottságok úgy a külfömrára, mint jó tartásra is tekintettel voltak. Mozgalom indult meg aziránt is, hogy a hidegvérű lötenyésztést a vármegye egyes helyein meghonosítsuk, a megindult mozgalom folytán reméljük, hogy Ujszivác községben a gazdak magukévá tették a hidegvérű lötenyésztés eszméjét. A folyó évben lódíjazásokat, — azon reményben, hogy a miniszterium az idén is megadja a segélyt. — *Paripás, Katymár, Bácsordas és Magyarkanizsa községekben fogunk tartani.*

A baronfitenyésztés előmozdítása céljából Inhoff József egyesületi titkár a múlt év folyamán több különféle szerkezetű géppel végzett mesterséges *baronfikeltetési* kísérleteket; a mesterséges baronfikeltetés meghonosítása céljából kedvezményes áron osztottunk ki gazdtagjainknak kelretgépeket; osztottunk ki az állam által adományozott mexikói pulykát és emdeni ludakat, amelyek után a gazdak csak a szállítási díjat fizették meg, kezdő lépéseket tettünk egy Zomborban létesítendő nagyobb háromfitelep életre hívása érdekében is, miután a kellő szakképzettséggel bíró egyént az intézmény vezetéséhez meg nem kaphattuk, a telep felállítása halasztást szenvedett.

A háziipar rohamosabb fejlődésnek indult a múlt év folyamán Zabik László verbácsi igazgató-tanító tanítói állásától felmentette és mint háziipari miniszteri megbízottat szolgáltatásra egyesületünkhöz osztotta be, az ő agilitásának és szakértelmének köszönhető, hogy ezideig vármegyénkben **21 háziipari szövetkezet** működik; ezen szövetkezetek részére nyersanyag beszerzése céljából 20,000 (huszezer) koronát az elkészített áruk értékesítése és beváltására pedig 10,000 (tízezer) koronát adományozott részletes elszámolás kötelezettsége mellett. Egyesületünk székházának felavatása alkalmával háziipari kiállítást rendeztünk az egyesület helyiségeiben, amely kiállítás úgy a vendégekül itt volt minisztereknek, egyéb államtisztviselőknek és a nagyszámmal megjelent gazdáknak legnagyobb tetszését nyerte meg. A folyó év folyamán a háziipari szövetkezetek teljesen beszerveztetnek. Az értékesítés is fokozottabb haladás észlelhető. A londoni kiállításon kollektív tárgyaink úgy hisszük újabb sikereit jelzendik majd a házi ipar fejlődésének.

Az okszerű szőlőmívelés terén múlt évben a szőlőjtványok beszerzése körül támogattuk

tagjainkat. A szükséges kezelési utasítást hozzánk forduló tagjainknak készséggel megadtuk, a folyó év folyamán lehetőleg 2 helyen 1 homoki és 1 kötött talaju szőlővidéken szőlő- és borkiállítást rendezünk, amely alkalmakkor a modernebb művelési eszközöket is bemutattuk tagjainknak.

Rendezett egyesületünk *gazdasági tanulmányutal* veprődi gazdakör tagjaival. Inhoff József egyesületi titkár vezetése mellett Magyaróvár—Levél és Szegvár szarvasmarhatenyésztését és tejgazdaságát tanulmányozták, a szerzett tapasztalatoknak meg is volt a gyakorlati eredményük, a veprődi szarvasmarha tenyésztéskialkiallítás alkalmával tapasztalhattuk azt, hogy az intenzivebb szarvasmarhatenyésztésre a községi gazdakör tagjai teljesen rászoktatták tagjaikat. A folyó évben is tervezünk 1, esetleg 2 tanulmányi kirándulást, ahonnan gazdtagjaink újabb mezőgazdasági kincsekkel megterkődve térnek majd vissza Külön vonaton 200 gazdatagunkat vittük el a Pécsen rendezett mezőgazdasági és ipari kiállításra 2 napi otttartózkodás alatt igen sok gyakorlati tapasztalatot szereztek, amiből újabb gazdasági eredmények fognak sarjadzani.

Tejszövetkezetek alakítottunk Kucora és Bácskertes községekben, amelyek eredményesen működnek.

A titeli gazdakör kezdeményezésére egy *gabonarakár* létesítését tanulmány tárgyává tettük a folyó év során egy ily gabonarakár-szövetkezetet életre is fogunk hívni.

A szarvasmarhatenyésztés emelése céljából Csávolyon, Veprődön, Gádon és Csurogon, továbbá Topolyán rendeztünk *szarvasmarhakiállítást és díjazást*, a kiállításokon a szomszédos községek nagy számmal voltak képviselve, a kiállításokat társas ebéd követte, amely alatt a gazdaközönség eszméit kicserélve, szorosabbá fűztük a gazdak közötti kapcsolatot. Veprőd község természetesen nagyobb számú tarka marhát szerzett be. Múlt év folyamán a kiállításokon szerzett tapasztalatokon buzdulva, a folyó évben Titel és Ujszivác község gazdakörrei importáltak bonyhádi tarka marhát. Előreláthatólag Bács, Kunbaja, Ujsóvá és Óverbász községekben rendezünk az idén díjazással egybekötött szarvasmarha kiállítást.

Kezdeményeztük a *tejelő versenyek tartását* is első tejelő versenyünket Ó és Ujszivác tejszövetkezeteiben tartottuk meg. A közel jövőben rendezünk Kossuthfalva községében tejelőversenyt, míg a próbafejések és a szarvasmarha törzskönyvezését Csonoplya és Gádon községekben kezdeményezzük.

A *kendertermelés* emelése céljából úgy tavaly, mint a folyó évben kedvezményes áron juttattunk gazdáinknak olasz kendervetőmagot. Támogatásunkkal létesült Torzsán egy mesterséges kenderáztató; a közel jövőben szövetkezeti alapon több ily áztatónak a felállítása van tervbe véve.

Bácskai komlóegyesületünk a mai napon felosztott; egyesületünk veszi kezébe a komlótermelés ügyét. A megalakítandó komlótermelési is értékesítő szakosztály feladata leendő a szép fejlődésnek induló komlótermelés további irányítása és értékesítésének biztosítása.

Nemesített vetőmagot Mezőhegyesről szerztünk be hozzánk forduló tagjaink részére. A tavalyi rossz burgonya termés következtében Felső Magyarország vármegyéiből nagyobb szállítmány vetőburgonyát hoztunk ez év tavaszán, hogy a gazdak szükségletét e téren is kielégíthessük.

A sertésenyésztés terén különösen a yorkschieri hussertésenyésztést óhajtottuk emelni akkor, amikor hussertés díjazást tartottunk Csávoly, Csurog, Veprőd és Topolya községekben és Gádon; örömmel jelezhetjük, hogy egyesületünk által importált hussertések a vármegyében beváltak, több községben rohamosan növekszik az állomány. A hussertések husának értékesítése szempontjából Szabadkán egy hús-vágó gyár alakult meg, e gyár úgy a húst, mint egyéb termékek feldolgozására be van rendezve.

Eljártunk hozzánk forduló gazdatagjaink *hítel ügyében* is, az államtól tenyészmarhák beszerzésére 100,000 korona összegig 2%-os kamatmegtéritést eszközöltünk ki, ami által

a szarvasmarhatenyésztés terén újabb siker várható.

Atvettük a *Gazdák Biztosító Szövetkezet* vesérképviseletét és a biztosító társaság egyik titkára nagyobb üzletszerző alkalmazottal az egyes gazdakörökbe bevezeti a biztosítási képviseletet. Örömmel jelezhetjük, hogy gazdaközönségünk ez irányban bizalommal támogat bennünket. A mélyebb talajmivelés biztosítása céljából a folyó évben *Csantavéren gépbemutatót* rendeztünk, a jövőben pedig oda fogunk hatni, hogy az újabb vívmányu mély talajmivelő eszközök magasabb kulturát felmutató vidéken be legyenek mutatva, hogy ezáltal e téren is megtegyük a kezdő lépéseket.

A közel jövőben átvesszük a Bács Bodrog vármegyei gazdasági egyesület *mezőgazdasági bizottságát*, hogy céljainknak megfelelőleg a vármegye mezőgazdasági ügyeit irányítsuk. E keretben szabályrendelet tervezeteket kell kidolgoznunk a közlegelők létesítése, kezelése és szarvasmarha, ló és sertés tenyésztés érdekében. A *cselédközvetítés* tekintetében is a kellő egyöntetűsége jussunk, az egyesület érintkezésbe lépett a középbácskai gazdák alkalmi szövetkezetével, oda kell hatnunk, hogy a vármegye területén a cselédközvetítés tekintetében is megfelelő egyöntetűséget érjünk el.

Az *adóreform* mélyen belenyulik vármegyénk gazdáinak érdekkörébe, ez ügyben is meg kell indítanunk az akciót.

A *szesztermelés* fokozása érdekében oda kell hatnunk, hogy a szesz kontingens fenntartása mellett is kivételesen szesztermelő szövetkezeteket létesítsünk, hogy ezáltal egy a trágyatermelést, mint a kaszás növények termelését vármegyénkben fokozzuk. A legelőügyet egész vármegyénk területén rendeznünk kell. Revízió alá kerül a mezőrendőrségről szóló törvény is, amely törvényjavaslat tárgyalása előtt mint Bácska gressiv érdekeit szem előtt tartva, meg kell tennünk javaslatunkat, szóval oda kell hatnunk, hogy azon nagy mezőgazdasági akcióban, amely ma az egész országban nagyobb mértéket öltött, ugy taglétszámban, mint mezőgazdasági érdekeinkben a gazdasági egyesület el foglalja azon pozíciót, amely által mezőgazdasági törekvésekben önönmagának is nagyobb súlyt biztosíthat.

Tárgyalta a közgyűlés a múlt évi *zárszámadásokat* és a f. évi *költségvetési előirányzatot*.

Az előirányzatnak vármegyénk *közigazgatására kihatós főbb tételei*:

Löverseny 2000 kor., kiállítások rendezése 500 kor., községi gulyások jutalmazása 100 kor., szarvasmarhatörzskönyvezés és próbatéjés 400 kor., konyhakertészet 300 kor., táskolakezelők és előmunkások jutalmazása 200 kor., cselédjutalmazások 100 kor., gazdasági előadások 500 kor., gépbemutató és munkaversenyekre 200 kor. Remélhető államségélyekből: Szarvasmarhadíjazásokra 2000 kor., hussértétdíjazásokra 500 kor., lódíjazásokra 2000 kor., népies gazdasági előadásokra 400 kor., tejelöversenyekre 4200 kor., cselédek jutalmazására 100 kor., gazdakörök szervezésére 1500 kor.

Elhatározta a közgyűlés, hogy az *alapszabályokat revízió alá* veszi, — az alapszabályok revíziója után a tisztújítás keretében — gondoskodik az úv. elnöki állás betöltéséről.

Latinovits Géza földbirtokost s volt ügyvezető elnököt és *Pirkner János* miniszteri tanácsost. állattenyésztési főfelügyelőt egyesületi disztagoknak kiáltja ki a közgyűlés.

A tárgysorozat kimerítése után *Latinovits Pál* elnök a tagoknak megköszöni a szíves érdeklődést, mire a közgyűlést berekeszti.

Inhoff.

NYILTTÉR*)

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon jó ismerősök és jóbarátok, kik felejtethetetlen férjem elhunyt alkalmából részvétükkel enyhítették fájdalmunkat, fogadják ezúton őszinte köszönetünket.

Özv. *Knpl Gáspárné és családja.*

*) E rovat alattiakért nem felel a szerk.

302/kig. 1908. szám.

Árverési hirdetés.

Alulírott község előljárósága részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a község határában 4064 kat. holdat kitevő területen a vadászati jogot 1908. évi augusztus hó 1-től 1914. évi július hó 31-ig terjedő 6 (hat) egymásután következő évekre **1908. évi április hó 30-án d. u. 2 órakor** Dunagárdony község jegyzői irodájában megtartandó nyilvános árverésen haszonbérbe adja.

Árverési feltételek a hivatalos órák alatt a jegyzői irodában megtekinthetők. Dunagárdony, 1908. április hó 4-én.

KNEZEVICH JÓZSEF,
jegyző.

KERESTETIK egy 15-18 éves,
jobb házból való

magyar leány

2 gyermek mellé. — Utbaigazítást ad e lap kiadóhivatala. 4-3

340/kig. 1908. szám.

Árlejtési hirdetés.

Nemesmilitics község előljárósága közhírré teszi, hogy a templomtornyon felállítandó 4 új toronyablak munkálatainak biztosítása céljából **1908. évi április hó 12. napján d. u. 3 órakor** Nemesmilitics község házában nyilvános szóbeli árlejtés fog tartatni. Kikiáltási ár 800 kor.

A részletes feltételek és költségvetés a községi jegyzőnél megtekinthetők. Nemesmilitics, 1908. április 3-án.

ELŐLJÁRÓSÁG.

Eladók.

Egy jóforgalmu szálloda, egy régóta fenálló szódagyár napi 600 üveg forgalommal, egy cukrászda betegség miatt, egy a város közepén régóta fenálló fodrászüzlet, továbbá egy beszálló vendéglő trafikkal és szatócüzlettel — rőfös üzletnek nagyon alkalmas — azonnal kiadó. Végül az állomás közelében 10 hold kitünő termésű szőlő uri lakkal eladó Bővebb felvilágosítással szolgál:

Hochfelner Géza,
BAJÁN.

Orpington

fajtiszta tyúkok, angol véri kakas utáni tojások, sárga 4 kor., fehér 5 kor. tucattja.

EMDENI

óriás ludtojások darabja 1 korona 20 fillér.

Herold Jánosné
Sztapár, pályaudvar.

Kitüntetések:

Arad
Budapest I.
Budapest II.
Bécs
Belgrád
Lovrin
Nagybecskerek
Nagyvárad
Pozsony
Pécs
Pancsova
Szófia
Sztamár
Szabadka
Temesvár
Veszprém
Zenta

Magyar állami nagy aranyérem.

FAJTOJÁSOK.

REITTER OSZKÁR

főkapitánynál

NAGYBECSKEREKEN kaphatók.

Elsőrendű Angliából hozatott fajtiszta

Sárga orpington

Fehér orpington

Óriás pekingi kacsa

tojások

darabja 70 fillér.

Rázásmentes biztos csomagolás, faládákban ingyenes.

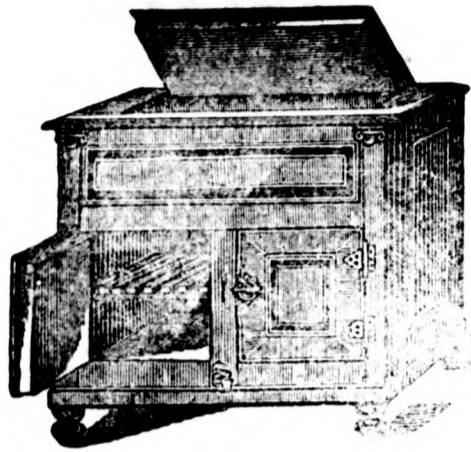
ÁLLAMI NAGY ARANYÉRMEK.

Legelső győzelmi díjak, hazai és külföldi legelső és legnagyobb kitüntetések.

Őszi szállításra fenti állatokon kívül nagytestű angol emdeni libák is megrendelhetők

GOMBOS NÁNDOR

jégszekrény és fürdőberendezések gyára, épület- és diszműbádogos
ZOMBOR (Bácska).

Dús raktár mindenféle
jégszekrényekben (vendéglősök, mészárosok
és magánosok részére);
fürdőkádákban
és
konyhafelszerelésekben.

Minden e szakmába vágó és rajzszerinti
bármilyenmű bádogárúk elkészítettnek.
Képes árjegyzék kívánatra bérmentve küldetik. Javítások olcsón és pontosan.

1313/kg. 1908. sz.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

A zombori járáshoz tartozó Ószivác
községénél üresedésbe jött alább fel-
sorolt állásokra pályázat hirdettetik.

1. Az I-ső irnoki állás évi java-
dalma 800 kor.
2. A II-ik irnoki állás évi java-
dalma 732 kor.
3. Kataszteri nyilvántartói állás
javadalma 600 kor.

Mindhárom állásra megkivántatik
a szerb és német nyelv tudása.

Határidő: **április 30.**
Zombor, 1908. március hó 26-án.

TÁRCZAY DEZSŐ,
főszolgabíró.

: HÁZELADÁS :

Szelenkse külvárosban, Géjza-ut-
cában, Knezevich-féle ház szabad-
kézből eladó.

Bővebb felvilágosítás kapható dr.
KÉSMÁRKI BÉLA ügyvéd és
KNEZEVICH JÓZSEF duna-
gárdonyi jegyzőnél.

ELADÓ TELKEK.

6 drb házhelynek meg-
felelő s igen szép helyen

:: 3-2 lévő ::

kisebb-nagyobb telek
eladó.

Bővebb értesítést nyujt

Anisich Mihály,

:: Gazdasági Egyesület (Rákóczi-ut.) ::

TURY JÁNOS

mechanikai gépműhelye Zombor, Galamb-utca 10. sz.

Mindennemű mechanikai gépek javítóműhelye ugy-
mint: varrógépek, kerékpárok, számozó- és írógépek, gramophonok, villanyos-
csengők és minden e szakmába vágó gépek javítása
szavatosság mellett eszközöltetik.

Allandó raktár:

Varrógépekben és kerékpárokban,

valamint ezen gépek alkatrészeiben. **Külső- és belső
kerékpár-gumik, nyergek, pumpák, csengők, francia-
kulcsok, kürtők, küllők stb.**

A világhírű „Kaiser“-kerékpárok egyedüli raktára.